

Etelä-Savon edunvalvonnan painopisteet 2024

Pentti Mäkinen

Maakuntahallitus 22.1.2024

Tärkeimmät edunvalvontateemat 2024 Etelä-Savossa

1. **Itä-Suomen erityiskohtelu**
2. **Maakunnan saavutettavuuden (sisäinen+ulkoinen) parantaminen**
3. **EU-aluekehitysvarojen turvaaminen seuraavalla EU-ohjelmakaudella**
4. **Metsäpoliittisen päätösvallan säilyminen alueilla**
5. **Matkailuun suunnattavien panostusten kasvattaminen**
6. **Osaamisen ja TKI-toiminnan vahvistaminen**
7. **Energiapolitiikkaan vaikuttaminen**
8. **Kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistus**
9. **Hyvinvointialueiden tulevaisuus ml. Rahoitus**
10. **Monipaikkaisuuden edistäminen**

1. Itä-Suomen erityiskohtelu

Edunvalvonnan painopisteet 2024:

- Kohdennetut investoinnit, yrityksille suunnatut tuet
- Huoltovarmuutta tukevat liikenne- ja turvallisuushankkeet
- Turvalliset ja kattavat tietoliikenneyhteydet
- Itä-Suomi ohjelmaan vaikuttaminen ja yhteistyö elinkeinoelämän kanssa

Keskeiset toimenpiteet 2023:

- Itäisen Suomen kehittämissuunnitelman rakentamiseen osallistuminen
- Hallitusohjelmavaikuttaminen (Itä- ja Pohjois-Suomen yhteiset hallitusohjelmavoitteet 2023-2027)
- Itäisen Suomen liikennejärjestelmän kehittämisen yhteiset kärkitoimet ja -hankkeet (Itä-Suomen neuvottelukunta 2.3.2023)
- Kannanotot ja lausunnot: Maakuntien liittojen kannanotto laajakaistatukiohjelman valmisteluun (Liikenne- ja viestintäministeriö), Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukunnan yhteinen kannanotto (7.12.2023) alueen elinvoiman ja kokonaisturvallisuuden vahvistamiseksi, Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien liittojen yhteinen kannanotto (6.10.2023): Kansainvälinen turvallisuustilanne huomioon otettava Itä- ja Pohjois-Suomen kehittämissuunnitelmissa, Itä-Suomen neuvottelukunta 2.3.2023: Itäisen Suomen liikennehankkeita tulee jouduttaa koko maan huoltovarmuuden varmistamiseksi
- 21.9.2023 Komissaari Elise Ferreiran vierailu (erityisongelmat otettiin esille, TSI -hakemus komissiolle siirtymästrategian laatimiseksi itärahan ja sen läheisyydessä oleville alueille Venäjän vastaisen rajan sulkeutumisen haittavaikutusten vuoksi lähti liikkeelle)

Onnistumiset 2023:

Petteri Orpon hallitusohjelmassa kirjaus, jonka mukaan koko Suomen mahdollisuuksia, maaseudun elinvoimaisuutta ja huoltovarmuutta edistetään sekä torjutaan alueiden eriarvoistumista. Hallitus käynnistää valtioneuvoston kanslian johdolla Pohjoisen ohjelman ja perustaa sen työn tueksi neuvottelukunnan, sekä jatkaa Itäisen Suomen kehittämissuunnitelmaa uudessa geopoliittisessa tilanteessa.

Central Baltic Interreg ohjelmaan mukaanpääsy

Keskeiset edunvalvonnan toimenpiteet 2024:

- Vahva edunvalvonta muiden itäisen Suomen maakuntien kanssa (Itäisen Suomen kehittämissuunnitelman konkreettisten toimenpiteiden määrittämiseksi ja käytäntöön viemiseksi)
- Yritysten toimintaedellytykset itäisessä Suomessa -hankkeeseen osallistumien (EK)
- Vaikuttamisen kohteena maan hallitus ja erityisesti TEM, Itä-Suomi työryhmä, kansanedustajat

2.Maakunnan saavutettavuuden (sisäinen, ulkoinen) parantaminen

Edunvalvonnan painopisteet 2024:

- Perusväylänpidon rahoituksen kohdentuminen vähäliikenteiselle tieverkolle
- Poikittaisten raideyhteyksien kehittäminen huoltovarmuuden turvaamiseksi (VT14)
- Riittävä rahoitus Savonradan kehittämiseksi

Keskeiset toimenpiteet 2023:

- Hallitusohjelmavaikuttaminen (Etelä-Savo /IP-maakunnat)
- Kannanotot ja lausunnot: Lausunto luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2024–2031 (Väylävirasto), Lausunto Henkilöjunaliikenne 2030 -arviomuistiosta (Liikenne- ja viestintäministeriö), Lausunto valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman arviointiohjelmasta (LVM), Lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2025-2032 (Väylävirasto), Itä-Suomen maakuntien kannanotto Savon ja Karjalan ratojen kehittämiseksi (16.5.2023),

Onnistumiset 2023:

- Hallitusohjelmassa laajat satsaukset liikenneinvestointeihin, korjausvelkainvestointeihin, raideliikenteen kilpailukyvyn parantamiseen, kattavan tietoliikenneverkon resursseihin sekä kirjauksia mm. alempiasteisen tieverkon huomioimisesta perusväylänpidossa. Itäradan suunnittelu jatkuu. Kuntien laajakaistahankkeille saatu rahoitus (Traficom)

Keskeiset edunvalvonnan toimenpiteet 2024:

- Hallitusohjelman täytäntöönpanon varmistaminen siten, että rahoitusta kohdentuu riittävästi myös Itäiseen Suomeen.
- Vahva edunvalvonta muiden itäisen Suomen maakuntien kanssa (konkreettisten toimenpiteiden määrittelemiseksi ja käytäntöön viemiseksi)
- Poikittaisten liikenneyhteyksien kehittäminen
- Itäradan uuden linjauksen edistäminen
- Savonradan rahoitustason nosto riittävälle tasolle
- Valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitykseen vaikuttaminen
- Kuntien liikennehankkeiden edistäminen/tukeminen
- Laajakaistahankkeiden rahoituksen varmistaminen ja kuntien rahoitusosuuksien yhdenmukaistaminen/kohtuullistaminen
- Yksityisteiden rahoitusleikkausten peruminen
- Vaikuttamisen kohteina LVM, Väylä, kansanedustajat

3.EU-aluekehitysvarojen turvaaminen seuraavalla EU-ohjelmakaudella

Edunvalvonnan painopisteet 2024:

- Turvattava Itä- ja Pohjois-Suomen alueelliset kehittämistarpeet sekä kansallisessa että EU-valmistelussa.
- Itä- ja Pohjois-Suomen erityisasema EU:n rahoituskriteereissä tulee huomioida. Nykyisten kriteerien lisäksi tavoitteena on nostaa huoltovarmuus ja turvallisuus EU-rahoituksen perusteiksi.

Keskeiset toimenpiteet 2023:

- Hallitusohjelmavaikuttaminen, I-P- Suomen yhteiset tavoitteet ja niiden julkistaminen mm. puolueille ja ehdokkaille,
- Tapaamiset EU-tasolla (mm. EU-parlamentti, komissio, virkamiehet ja komissaari Ferreira)

Onnistumiset 2023:

- Hyvää/huonoa: Itä- ja Pohjois-Suomen erityisasemasta ei ole kirjauksia hallitusohjelmassa

Keskeiset edunvalvonnan toimenpiteet 2024:

- Europarlamenttivaalit kesällä: uuteen parlamenttiin ja vaalien ehdokkasiin vaikuttaminen edunvalvonnan teemoissa (erityisesti EU-metsäpolitiikka ja koheesiopolitiikka)
- Uuteen komissioon vaikuttaminen
- Vahva edunvalvonta Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa ja yhteisen EU-toimiston hyödyntäminen edunvalvonnassa
- Vaikuttamisen kohteet kotimaassa Valtioneuvosto, kansanedustajat

4. Metsäpoliittisen päätösvallan säilyminen alueilla

Edunvalvonnan painopisteet 2024:

- Torjuttava metsäpolitiikan heikennykset EU-tasolla
- Turvataan kansalliset metsäpolitiikan voimavarat

Toimenpiteet 2023:

- Hallitusohjelmavaikuttaminen
- Puheenjohtajamaakuntana Etelä-Savo osallistui tapaamisiin komission virkamiesten kanssa ja yhteisten lausuntojen laatimiseen metsää koskevista lainsäädäntöhankkeista

-

Onnistumiset 2023:

- Hallitusohjelmakirjaukset metsäpolitiikan osalta maakunnan tavoitteiden mukaisia

Keskeiset edunvalvonnan toimenpiteet 2024:

- EU-metsäpolitiikan päätösvalta säilyy jäsenmailla
- Rahoitus kansalliselle metsien hoitoa tukeville toimille
- Vaikuttamisen kohteina MMM, EU-komissio, parlamentti, kansanedustajat

5. Matkailuun suunnattavien panostusten kasvattaminen

Edunvalvonnan painopisteet 2024:

- Maaseutuohjelman matkailuun kohdistuvat leikkaukset tulee perua
- Matkailuala tarvitsee tukea kv-markkinointiin ja investointeihin sekä osaamisen kasvattamista yrityksissä.
- Ylläpidettävä lentoyhteyksiä, kehitettävä matkaketjuja ja vähäliikenteistä tieverkkoa yritysten tarpeisiin

Toimenpiteet 2023:

- Hallitusohjelmavaikuttaminen
- Tavattu matkailusta vastaava elinkeinoministeri Rydman
- Kansallisen matkailufoorumin jäsenyys
- Maakuntien välinen yhteistyö (Prolakeland, ERG, LakeSaimaa)

Onnistumiset 2023:

- Maakuntien välinen yhteistyö
- Itäisen Suomen valtiosihteeriöryhmän rahoitukseen saatiin 1,1 milj.€ lisää rahoitusta matkailuhankkeille
- Hallitusohjelmassa kirjaus lentoasemien verkostoperiaatteen säilyttämisestä

Keskeiset edunvalvonnan toimenpiteet 2024:

- Maaseutuohjelman kohdistuminen yritystoimintaan jatkuu
- Matkailu keskeiseksi osaksi Itä-Suomi ohjelmaa ja siihen riittävä rahallinen panostus
- Kohteena TEM, MMM, LVM, VisitFinland, kansanedustajat
-

6. Osaamisen ja TKI-toiminnan vahvistaminen

Edunvalvonnan painopisteet 2024:

- Koulutuksen alueellinen saavutettavuus ja rahoitus (ml. jatkuvan oppimisen mahdollisuudet)
- Pienyritysvaltaisuuden huomioiminen TKI-rahoituksessa
- Osaavan työvoiman saatavuus (työperäinen maahanmuutto)

Keskeiset toimenpiteet ja onnistumiset 2023:

- Hallitusohjelmavaikuttaminen
- Itä-Suomen visiotyö
- Maakunnallisen TKI-tiekartan valmistelussa mukana kansanedustajia
- Maakunnan TKI-toimijakentän esittely EU komission pääosastoilla
- Lausunto Itä-Savon koulutuskuntayhtymä Samiedun järjestämisluvan uudistamisesta
-

Keskeiset edunvalvonnan toimenpiteet 2024:

- Koko maakunnan kattavan koulutustoimijoiden foorumin jatkaminen osana edunvalvontaa
- Pk-yrityksille soveltuvien tuki-instrumenttien kehittäminen
- BusinessFinlandin läsnäolo alueilla
- Varmistetaan hallitusohjelmassa olevien koulutuksen ja TKI-rahoituksen lisäpanostusten kohdentuminen Etelä-Savoon
- Koulutuksen rahoitusleikkausten torjuminen (aikuiskoulutustuki, vapaa sivistystyö)
- Vaikuttamisen kohteena OKM, TEM, kansanedustajat, BusinessFinland

7. Energiapolitiikkaan vaikuttaminen

Edunvalvonnan painopisteet 2024:

- Päästöttömien energiamuotolähteiden lisääminen (tuuli, aurinko)
- Vihreiden investointien kasvattaminen maakunnassa luontoarvoja heikentämättä (kaivostoiminta)
- Energiaverkkojen kattavuuden lisääminen

Toimenpiteet 2023:

- Hallitusohjelmavaikuttaminen
- Hallitusohjelman täytäntöönpano Rädyn selvityksen pohjalta
- Lausunto luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035 (ympäristöministeriö)

Onnistumiset

- hallitusohjelmakirjauksen mukaan hallitus ryhtyy kohentamaan itäisen Suomen tuulivoimahankkeiden etenemistä selvitysmies Arto Rädyn raportin suositusten mukaisesti

Keskeiset edunvalvonnan toimenpiteet 2024:

- Fingridin verkon kattavuus
- Vesienhoidon ympäristötavoitteet: Saimaan erinomaisen vesientilan turvaaminen
- Vihreiden investointien kasvattaminen maakunnassa luontoarvoja heikentämättä (kaivostoiminta)
- Rädyn toimenpideohjelman toteuttaminen
- Vaikuttamisen kohteena TEM, YM, PLM, kansanedustajat

8. Kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistus

Edunvalvonnan painopisteet 2024:

- Lähtökohdaksi kuntien kokonaisrahoituksen uudistaminen
- Kuntien erityispiirteiden huomioon ottaminen (vapaa-ajan asutus, palvelutarpeet, saaristoisuus)

Keskeiset edunvalvonnan toimenpiteet 2024:

- Vaikuttaminen kuntien kanssa yhteistyössä valtionosuusjärjestelmän uudistukseen, mahdollisuuksien mukaan muita Itä-Suomen maakuntia mukaan
- Kuntien 400milj.e leikkauksen kohtuullistaminen
- Vaikuttamisen kohteena VM, kansanedustajat, Kuntaliitto

9. Hyvinvointialueiden tulevaisuus ml. Rahoitus

Edunvalvonnan painopisteet 2024:

- **Palvelutason ja palvelujen saavutettavuuden turvaaminen koko maakunnassa**
- **Maakunnan erityispiirteiden huomioon ottaminen rahoituskriteereissä**

Keskeiset edunvalvonnan toimenpiteet 2024:

- Etelä-Savon keskussairaaloiden tulevaisuuden turvaaminen (ml. ympärivuorokautinen päivystys)
- Hyvinvointialueiden rahoitusperusteisiin vaikuttaminen (mm. vapaa-ajan asukkaat, pitkät välimatkat, saaristoisuus, väestörakenne)
- Vaikuttamisen kohteena Eloisa, VM, kansanedustajat

10. Monipaikkaisuuden edistäminen

Edunvalvonnan painopisteet 2024:

- Monipaikkaisten asujen parempi tunnistaminen (tilastot)
- Liikenne ja tietoliikenneyhteyksien parantaminen
- Huomioiminen hyvinvointialueiden rahoituksessa

Toimenpiteet 2023:

- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotikuntalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Onnistumiset 2023

- Hallitusohjelma:

- ”Valtio edistää työntekijöiden henkistä ja fyysistä hyvinvointia eri toimin. Monipaikkaisuudesta pidetään kiinni sekä varmistetaan työnantajapolitiikan yhteensopivuus työn murrokseen.”
- ”Hallitus tukee hyvinvointialueita järjestämistä vastuun kantamisessa, lisää asiakkaan oikea-aikaista ja asuinpaikasta riippumatonta palveluihin pääsyä, lisää asiakkaiden valinnanvapautta soveltuvien osin, monipuolistaa sote-palvelutuotantoa sekä vahvistaa hyvinvointialueiden välistä sopimista yhteistyöaluetasolla ja kansallisesti.”
- ”Hallitus edistää etätyön mahdollisuuksia sekä teknologisia ratkaisuja työnteon ja yrittämisen mahdollistamiseksi paikasta riippumatta. Etätyön mahdollisuuksia tarkastellaan julkisen hallinnon tehtävissä tilakustannusten ja liikkumisen päästöjen vähentämiseksi.”

Keskeiset edunvalvonnan toimenpiteet 2024:

- Valtion toimipisteiden alueellinen sijoittuminen etätyötä tukevalla tavalla
- Vaikuttamisen kohteina VM, LVM, Etelä-Savon hyvinvointialue